

БҮГҮН ПАЙТАХТЫМЫЗДА ОБЛАСТЬЛЫҚ XXXIII КОМСОМОЛ КОНФЕРЕНЦИЯСЫ АШЫЛАДЫ

Барлық елдердің пролетарлары, бірлесіңиз!

ЖАС ЛЕНИНШІ

Газета 1931 жыл 13 февральдан шыға бастады. ♦ ОЗБЕКСТАНЛКСМ ҚАРАҚАЛПАҚСТАН ОБКОМЫНЫҢ ОРГАНЫ ♦ БАҒАСЫ 2 ТИИНИ

Жаслар форумын құттықлайды

КОМСОМОЛ—МЕНИҢ ТӘҒДИРИМ

Комсомол—мениң тәғдирим. Мен өз өмірімді оннан бөліп қараған емеспен. Хәзиргі күнлері де комсомолецтеріміздің бизлерден арасында хабар алып тұрғанына біраз кеуліміз толып көкірегіміз көтеріліп қалады. Өйткені бүгінгі жасларымыздың бизлердей комсомол ветеранларын жиі есқ алыуы, құрмет етуі—комсомолдағы жақсы дәстүрлердің дауам етіп атырғанынан дәрек береді. Комсомол өзін басып өткен маңақатлы хәм даңқлы жолда көп жақсы нәрселерге ересті, тарихта өз қолтаңбасын қалдырды. Өлбетте, көп нәрсені жоғалтқаны да көпшілікке мәлім. Бул жолларда Қарақалпақстан комсомолының да өз орны бар. Буган менде өз үлесімді қосқаным менен мақтана аламан.

Бизің қарақалпақ қызлары арасынан шыққан бириші комсомолкаларымыз санаулы, Жумагүл Сейитова, Мырзагүл Досымбетова хәққында сораңыз, жаслардың билмеуі мүмкін емес. Бизлор болсақ олардың ізбасарларымыз. Бүгінгіңде бизлердің өзіміз жасларға сабақ болып ибрат аламыз.

Ол жыллар... Хәқыйқатында да қызың соқпақларға толы еді. Бизлерде тап сизлердей жас болғанбыз. Бирақ жаслық жылларымыз урыс уақытына туура келді. Мен 1938-жылы Шымбай районында Ленин комсомолы қатарына кирдим. Сондықтан да бизлердің алдымызда жуауапкершілік қазыйпалар турды. Бирақ турмыс бизің буйрығымызға көнеме? 1941-жылы ел басына ауыр қайғылы күн туып немец-фашистлері бөриміздің жыл уақытыдан қозғады. Менде 7 классты пткерип жұмысқа араластым. Урыс баслануыдан ауылдағы Киров колхозында (хәзиргі У. Юсупов совхозы) табелшн болып иследим. 1942-жылы Киров МТС ына комсомолдың сиясий бөлімі баслығының жәрдемшис

болдым. Сол жылы КПСС ағзалығына кандидаттыққа қабыл етилдим. 1944-жылы Кузбасс районлық (хәзиргі Кедейл) комсомол комитетінің бириші секретары етіп сайландым.

Мен соңғы уақытлары партия, хожалық жұмысларында басылың хызметін атқарсамда тикелей өз өмірімді, комсомол мен байланысы деп билдим хәм комсомолдың хәр қандай ислерінде қолдан келген жәрдемимді бердим. 1946-жылы Озбекстан Ленин комсомолының X съездине қатнастым. 1949-жылы Москвадағы жоғары партия мектебине оқығуға түсіп, оны пткергеннен соң партия, хожалық жұмысларында иследим.

Мен қай жерде ислесем де, өзимді тәрбиялаган комсомолға жәрдемимді бериға умтылдым. Хәзир де мұдамы жаслардың қоршағындаман. Комсомолға миннетдаршылығым шексиз.

Бүгін Қарақалпақстан комсомолецтерінің үлкен форумы—басланып атыр. Мен оның жұмысына табыс тилеймен, комсомол өзінің жауынгерлігін және де арттыра берсин!

Ал, жасларға хеш қашан қыйыншылықтан қашаң, адамларға минримал болың, аспаныңыз ашық болсын деймен.

М. Т. Т. Т.
Комсомол хәзир нәзік
Ветеран
Ж. Жақсымуратов
Удмурт

ҚУТЛЫҚЛАУ

Құрметли делегатлар! Сизлерге ата-аналарымыздың қахармалық дәстүрлерін дауам еттирүүде хәм еліміздегі социалисттик

жәмийетимізде қайта қуру исында бәрқулла жеңіске ерисүүиңізге тилеклеспен. Қарақалпақстан областьлық XXXIII комсомол кон-

ференциясының жұмысына табыслар тилеймен. Ж. ТӘЖИМУРАТОВ. Нәкіс қалалық партия комитетінің бөлім баслығы, ВЛКСМ ның XX съездинің делегаты.

Бүгін республикамыз комсомолецтерінің үлкен форумы XXXIII комсомол конференциясы өз жұмысын бастайды. Буган гүлден районлардың миннет алдыңғылары комсомол активист-лері қатнасуға минсар

болмақта. Делегатлар бул конференцияда комсомол алдында турған үлкен проблемаларды, уақытшаларды шешеді.

Сиз көрип турған сүүретте: делегатлар оған солға

қарай Қ. Арзиев Г. Бурымбетова, К. Абдимуратов, А. Атажанов, М. Жарманова, Г. Есимбетовалар өз шипрлерін ортақласпақта.

Ж. ЖАҚСЫМУРАТОВ тың түсирген сүүрети.

Конференция минбери

ОЙЛАНАРЛЫҚ БИР ЖАҒДАЙ

Мен облыстық комсомол конференциясына делегат болып сайланған пайытымда комсомол хызметкері яғни № 5 кәсіп-техникалық училищесі комсомол комитетінің секретары едім. Бүгінгілік болса, облыстық комсомолдерінің бұл үлкен форумына «бұрынғы» комсомол хызметкері сыпатында қатнасайын деп отырмын. Неге дегенде, мен енді басқа жұмысқа, училище директоры орынбасары лауазымына өттім. Өзімнің бұндай мәртебеге ерисуім комсомолға деген ынтиміммен, оның абыройын қотеріліп қиятырғанымен деп ойлаймын. Соның үшін да мен комсомолдан минбери-дарман хам оның абыройын үшін елдерін хызмет етемен. Енді мен облыстық комсомол конференциясының бір делегаты сыпатында, комсомол қақындағы өзімнің айырым ойға түйіл жүрген пікірлерімді ортаға салайын.

Менің пікірімше, хәр бір делегат, қайсы кәсіптің иісін болуына қарамай комсомол-жаслардың үлкен жыйнағы алдында өз-өзіне есап беруі, комсомолдың келешегі, оның абыройы қақында шынтылап бас қатырулары шәрт. Дурыс, бұрынғы бұндай салтанаттарға делегаттардың таныс-білісін себепті, жалған мәртебе сыпатында қатнақандары сыр емес. Лекин бүгін комсомолдердің ертеңі хам абыройы үлкен сынақ үстінде тұрған бір пайытта, конференция делегаттары аса жууапкерлі болып ісшәндік пенен қатнасулары керек. Тілекке қарсы, бизің комсомол-жасларымыздың басым көпшілігіне сол ісшәндік, белсәнділік жетісе бермейді. —Мен бұның себепін жасларымыздың билимнің,

сиясий хам мәдени сағатының төменлігінен деп билемей. Мектепте 8 класстың піткерін училищеге оқуға келген оқушылар арасында хәтте аты көпін дурысша жазға алмайтуғындардың көпін ушырасатуғынлығы бұның дәллі болалады. Усы жерде мынадай: районлық комсомол комитетлеріне орта мектептерде оқу-тәрбиі жұмыстарын қатағалау орнатуға артықша хуқық берілсе екен?—деген бір пікірді айтып өтпейін.

Әлбетте, комсомолдың абыройына мектеп партиясында ғынар салынады. Деген менен соңғы уақыттарда көптеген мектептерде комсомол жұмыстарының өзі боладылыққа салынып, жүзекі болып кеткені анық. Бірақ, биз ВЛКСМ қатарын тийкарынан мектеп оқушылары есабынан ғана толықтырып баратырғанымызды хеш қандай ұмытуға болмайды. Солай екен, ең дәлел мектептердегі комсомол жұмыстарын жақсы жолға қойу керек. Мектеп партиясында қалыптасқан комсомолға деген берік ынтимнің паянды болатуғын даусыз. Әттең, менің бір байқап жүрген нәрсем, соңғы жылдарда училищеге мектептерден келіп атырған оқушылар арасында ВЛКСМ ағзаларының саны кем-кемнен азайып баратыр. Мысал үшін 1988 жылы оқуға келгенлер арасында 60 тан астам ВЛКСМ ағзасы болған болса, өткен 1989 жылы қабылланған 200 оқушыдан тек 30 ы ВЛКСМ ағзасы еді. Бұл делегаттарды ойландыру керек,—деп ойлайман хам конференция жұмысына табыстар тилеймен.

Б. АМАНБАЕВ.
Шымбай қаласы.

ДЕЛЕГАТ УСЫНЫС ЕТЕДІ

Пирбай ҚАЙЫПНАЗАРОВ—Тақытас «Гидроэнергострой» комсомол шәлемнің секретары.

Облыстық комсомол конференциясының өткерілуі қақында азы-кем ұсыныс билдирген келеді.

БИРИНШІДЕН: Республика комсомолларының ең жоқарғы органдары комсомолдың абыройын қотеріп, оның жұмысын жанталдыратуғын илажлар қақында өзінің ой-пикірлерін ортаға салса екен. Себебі жоқарғы органдарға ең төжірибелі хам актив комсомолдер сайланады.

ЕКІНШІДЕН: кейінгі уақыттары жаслардың көпшілігі сиясат пенен аз қы-

зыққандығы себепті биздердің депутаттыққа кандидаттарымыз да азайды. Сол үшін конференцияда жаслардың сиясий сағатландыру мәселелері қаралғаны талапқа сай келеді. Соңғы пікірім, облыстық комсомол конференциясынан кейін облыстық комсомол комитеті ағзалары республика комсомол-жасларының арасында жүйі болып, олардың социаллық турмысы, мийнет етуі хам жасау шарты менен жақынан танысса хам ұсылар тийкарында белгілі бір нәтижелікке ерисилсе комсомолға деген ынтим артар еді.

Таярлаған:
Б. САПАРОВА.

Мақсетбай азан менен атыз басында жыйналған бригаданың ағзаларына қарап былай деді:

— Қәне ауылдастарым! Хәммеміз жәмленип өз алдына бригада болдық. Бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығарып, белдік біксем буып, ауыз биришлек пенен мийнет етейік. Бригадамыз бойынша хәр тектар жерден 22 центнерден зүрәт жетістіріуіміз керек. Бұл мугдардағы зүрәт атыздардан анықпен пенен қолға киргизилмейді. Хабарыңыз бар, жер ақы саһын шорланып, қунарлығы қашып баратыр. Минекей, атыз топырақтың шырайы бұрынғыдай емес. Мақсетбай қолы менен жерден бір қысым топырақты алып жыйналғандарға көрсетті.

Механизатор, ВЛКСМ ағзасы Құрбанов Ериазаров хаммеден бұрың—мен Мақсетбайдың пікіріне қосыламан—деді.—Құй, ұяғытқа да ойласың пенен ісшәндік пенен ағы жемісін болады. Маған қандай жұмыс тапсырылса да орындағға барлық жет-

римді жұмсайман. Бәхәрде шигит егнү, жазда гаушалағға култивация етиү, қарық жарыу, алтын күзде терілген пахталарды пунктіе тасыу ұсаған жұмыстар менің мойнымда болсын.

Видигі сөз гезегі ВЛКСМ ағзасы Юсупбай Хожасовқа келді: —Мен бригаданың әңіуайы рабчийсыман. Гаушала жабайы шоплерден тазалау, сууғару жұмыстарын өзіме берін. Бұл жұмысқа мен қашшаннан қанықпан. Менің әкем атайы дийған адам—деді қолына ұсалаған белін жерге шанып.

Бригаданың басқа ағзалары да сөзден бос қалмады. Хәммесі де ишгерлі мийнет етуге, планлы тапсырманы артымы менен орындағға өз фәделерін берді. Бұл 1989 жылдың басындағы Мақсетбай Серекеев басқарған комсомол-жаслар бригадасы ағзала-

рының атыз басындағы ысие кирсер алдындағы ойласығы еді.

Мақсетбай Серекеев бригадирлік қазыпқа киріспестен бұрын Куйбышев атындағы совхоздың болым басығы еді. Ол өз тілегі менен комсомол-жаслар бригадасына бригадир болуды қоледі. Бригада ағзалары үлкен ынтим менен атыздарда аяндай мийнет етті. Пахтаға болған ықлас, қадал мийнет, маңлайдан тамған мәрһан тер жыл ағында өз жемісін берді. Бригада ағзалары өткен жылдың пахта тапсыруы планын совхозда алдыңғылар қатарында 115 процентке асырып орындады. Хәр тектар жерден алынған оның 25 центнерден туура келді.

Бұл табыстарды қолға киргизуде шебер шәлеместіріушп жердің тилы билген бригадир М. Серекеевтің, сондай-ақ атыз

жұмыстарында ісшәндік күзде шәбер, бармақларын пахта ханаларында ойнатқан көп килограммшылардан Ғушпағұл Қалийлаева, Ғүлзабирә Хожамуратова хам басқалардың да салмақты үлесі бар.

Бригада ағзалары быылғы жыл үшін да жерлерін етене таярлап атыр. Шигит егилетугін атызлар ғоза пайдан тазартылып, шудигарланды. Хәзір атыз басқарына гелекка менен жергилік тоғи тасылып атыр. Бригада ағзаларының быылғы жылғы ишәні өткен жылғыдан көм емес. Кереғай районлық XXXVIII комсомол конференциясының делегаттары Куйбышев атындағы совхоздың комсомол-жаслар бригадасының бригадирі Мақсетбай Серекеевті бір ауыдап облыстық XXXIII комсомол конференциясына делегат етіп сайлады.

Х. САПАРОВ

БИЛИМ—АБЫРОЙ ТӨРЕЗИГЕ

ТЕҢ ТАРТЫЛСЫН

Диларам НУРЫМОВА—Әмірхұрра районындағы Әл-Беруний атындағы орта мектептің 10 класе оқушысы.

Хәр қандай ысие әділ баға беруі үшін оның соңғы нәтижесі есапқа алынатуғын хәммемізге мәлім. Усы принципі басшылыққа алып мен өзім тоғым алып атырған мектепте хам районимызда оқушыларға билим беруінің дәрежесі қалай екеніне сиздердің дыққатыңызды аудармақшыман.

Мектебиміз өз өмір баянын 1984 жылы баслады. Өткен бес жылда оны 323 оқушы піткеріп шықты. Мектеп директорының берген мағлұматы бойынша бес жылда ұсы 323 оқушыдан 37 оқушы жоқары оқу орындарына, ал 33 оқушы техникумларға оқуға кирген. Қалған 253 оқушының төғдәрі не болды? 89 мугаллим он жылда мәмлкет қалтасынан орта есаптан 429 мың 336 манат мийнет хәқы алып, берген нәтижесі ұсы ма? Бұл 70 оқушы 323 оқушыға салыстырмалы процентке айлан-дырғанымызда барлығы болып зорға 23 процентті қурайды. Демек 77 процент оқушы жалған тылғақты билим алған болып шығады.

Усы жерде айта кететугін бір нәрсе—бизің мектебиміз районимыздағы ең алдыңғы, үлгеріу жоқары мектептерден есапланады. Егер ұсылай болатуғын болса онда басқа мектептерде оқушыларға билим беруінің жағдайы және де төменірек екенін сөзсіз ақлауға болады. Лекин бұл жағдай тек бизің мектебимізге, бизің районимызға ғана тийісін емес. Бұл факт те хәммеге мәлім.

Мектептеримізде билим беруі неге бұндай аұхалға түсіп қалды? Меніңше бұның бирқанша себептері бар. Олардан ең басшыларынан бири—оқытушылардың сайыз билимділігі, оқу процесінің жеткілікті дәрежеде қадағаланбауы, соңғы нәтиже үшін жууап беруінің ақи бақаланыудың жоқлығы хам билимлендірудің материаллық-техникалық базасының төменлігі. «Айды етек пенен жауып болмайтуғындай ақ» бұл кемшіліктерді де хәзір хешқимнен жасырып болмайды. Тамыр-таңыслық пенен күн көріс үшін мектепке араласып, соңынан пединституттардың дипломларына сырттан оқып иіе болған, ал шынында педагоглық қабілеті жоқ, мектеп сабақлығы көлемінде ғана билимге иіе мугаллимдердің кейінгі жыллары мектептерде көбейіп кеткенлігі бүгінгілік сыр емес. Сақаллары өскен, галстукларын дурысша таға алмайтуғын, сабақларын болып сигарет шегіп келетугін мугаллимдерден билим күтіуге болар ма екен? 5—6 класстарда өз фамилияларын жазға алмайтуғын оқушылардың барлығын орайлық баспа сөзде, республикалық баспа сөзде бирнеше мәртебе жазды. Жол хәрекеті қарғидасын бузған айдаушыға штраф салынады, және қайталаса транспортты басқару хуқығынан айырылады. Ал елімиздің болжақ азаматын билимсіз қалдырып, оның төғдирін ермеклеген «ұстазға» штрафта салынбайды, шара да көрілмейді. Меніңше бұл жердегі сыр ұстаз деген хұрметті сөздің хәммә оқытушыға бирдей қолланылуында болып отыр. Ұстаз деген хұрметті сөз меніңше шәкірттеріне шын мәнісінде илим, тәлім берген, олардың сүйіштілігіне ерискен мугаллимлерге ғана айтылғаны орынлы болар еді.

Оқушылардың кем билимлі болып атырғандығы баслы себептерінен бири республикалық халық билимлендіру министрлігі, районлық халық билимлендіру бөлімлері хызметкерлерінің, мектептердің басшыла-

рының оқу процесін дурысша қадағаламауынан, мугаллимдердің сабақтарына тез киріп турмауынан болып отыр. Бұл жұмыс көбінесе жүзеп, қағазда ғана ісшәндік болса керек. Сабақтарына жақсы таярланып келіп, терең билим беретугін мугаллимде, хәттегі планда жазбай туула-тууы той-садақадан шығып келіп жүзекі сабақ отетугін мугаллимде бирдей мийнет хәқы алады. Бұған ким айыпы? Әлбетте билимлендіру тарауының дүзілісі хам оның басшылары.

Бизің оқушыларымыз үшін компьютерлер ертекегидей әрман. Хәзірге дейін бизің бары—жоғы көргеніміз микрокалькулятор ғана. Еки—үш жылдан берлі оқушылардың өзін-өзі басқаруы туурағы көп сөз болып атыр. Бизің мектебимізде де оқушылар комитеті дүзілген. Оның баслығы мектептің педагогикалық советінің ағзасы. Айтайын дегенім, оқушылар комитетінің ролі хәзірге сезілмей атыр. Жоқарыда айтқан кемшіліктерді сапаластыру бойынша ол тәсір жасай алмайды, шешімде қабыл ете алмайды. Бизің төғдириміз еле жоқарыдан шешиледі. Елеге дейін план жазбай келіп сабақ отетугін мугаллимнің сөзі-сөзі.

Бүгінгі жаслар елімиздің келешегі, қайта қуруы жууамақлаушылар. Сонықтан да оларға терең, тынақты билим беруі керек. Бұл ұазыпаны ысие асыру үшін мен оқу-тәрбиі процесін үш басшылық қадағалау-бақалау орнатуы, хәр классты 15-20 оқушыдан комплекттеуді ұсынар едім.

1. Мектептің комсомол, пионер шәлемдері, оқушылар комитетінің ағзалары оқу-тәрбиі процесі бойынша өз жууақларын шығару хам оны районлық, республикалық билимлендіру тарауларына беруіге, олардан жууап алуға, мугаллимдердің сабақтарына киріу хам оларға баға беруі хуқығына иіе болса.

2. Барлық пәнлер бойынша секциялары бар оқытушылардың сабақ өтиулерін қадағалап баратугын ата-аналар комитеттері дүзілсе. Олар мектеп, билимлендіру басшыларынан гөресіз жұмыс алып барса хам өз жууақларын районлық, республикалық халық билимлендіру тарауларына берсе, олардан тийісін жууап алу, қолеген пайытында мугаллимдердің сабақтарына киріу, анализдеу хуқығына иіе болса.

3. Районлық халық билимлендіру бөлім барлық мектептерді айына бир мәртебе, ал республикалық комитет жылына еки рет фронталь қадағалаудан өткізсе, штраф салыу енгизилсе, оқушыларға берген билимне қарай айлық хәқы хәр қыйлы болса жоқарыда атап өтилген кемшіліктер сапаластырылған болар еді. Меніңше, бұл шаралар мугаллимнің абыройын түсірмейді, керсінше хәқыйқый билимлі, өз ысине ықлас қойған ұстаздың абыройы және де арта түседі.

ЖАСЛАР ЖЕТЕКШИСИ, ОЛ КИМ?

Барлығы мийнеттен басланады

Хөмменіңге белгилі жақында ғана райондық жас комсомол конференциялары өз жұмыстарын тамамлады. Оған өзінен мәлім болып отырған кимдер кетті. Кимдер келді. Олар кимдер? Олар комсомолдан қандай себептерге байланысты кетті. Ол өзі комсомолда болған уақыттары нелер іс-шараларды? Нелерді іс-шараларға? Ал, жаңадан қатарларыңа қосылып атырған кимдер? Олар алдағы уақыттары жағдайды жақсылау үшін не іс-шараларды? Мінне, ұсы мақсете біздің арнаулы хабаршыларымыз районларда болып олардың айырмалары менен түрленді.

Бүгінгі сәулетіміз райондық комсомол комитеті жас секретарьлары—белгі басшыларының бири, облыстық ХХХІІІ комсомол конференциясының делегаты Аққынбай Көбенбаев. Оның Шоманай райондық комсомол комитетінің секретары болып сайланғанына баржоғы екі айдай уақыт болды.

— Аққынбай, дәлел өзін қаққанда екі ауыз айттың өтсең?

— Райондағы Әкімшіз атындағы орта мектепті табылып тамамлағаннан кейін Ташкенттегі Ангелс атындағы педагогикалық шет тілдер институтына түсіп оқыдым. Институтты 1988-жылы тамамлап, туылған үлкеме келіп бір жыл мектепте өз кәсібім бойынша істедім. Кейін азғана уақыт райондық комсомол комитетінің оқышы—жаслар бөлімінің инструкторы, соң мінне секретарыман. ВЛКСМ ағзасыман. Хәзірше өмір баяным қаққанда қысқаша ұсы.

— Өзіңізге мәлім соңғы уақыттары комсомол кризисілік дәуірін бастап кешіріп атыр. Оған жеке көз қарасың қандай? Біз бұл пайдан болған жағдайдан қутыла аламыз ба?

— Ол ырар. Хәтте, оны біз комсомол жұмысгерлері хәр бір кәсімізде сезіп атырмыз. Сол ушында жаслар бізге іс-шаралық билдіреді. Ең қорқыныш-

лысы оларда билдірәуалық басым. Себебі, олардың бойындағы бұндай қасиеттер мектептен баслап тәрбиеленген.

— Ол Айтқаныңыз да жан бар. Оны хөм мемизде түсінеміз. Бұл туралы айттыңыз, жазылып та атыр. Бірақ, сол жағдайдан қалай қутылу керек. Бұл жағы жұмбақтығынша қалып келмекте.

— Мениң айтқаны болғанды сол еді. Мінне, біздің райондымыз алып қарап. Оқышылар қандай мектептерде оқып атыр, оларға туудырылып беріліп атырған мүмкіншіліктер талап дәрежесіне жууап бере ме? Ал, оларға кимдер жетекшілік етпекте? Көріп отырғаныңыздай келетін ушы арманда жатыр. Егер оның екінші ушы таппақшы болсаң бір-біріне шырмайып атырғанының гууасы болсаң... Бізден бұрын іс-шаралардың өзіндік қалдырған «мийрасы» ұсы. Біздің пайымызға «қыратылғанларды» қайта тиклеу тийіп отыр. Машақатлы жұмыс. Деген менен ол солай екен деп қол қаусырып отырыуға болмайды, хәрәкет ету керек.

— КОМСОМОЛ ЖЫНАЛЫСЛАРЫНА ҚАТНАСЫП ҚАЛСАН БАРЛЫҚ ЖҮМЫСЛАР ЖАҚСЫ ЖҮРІП АТЫРҒАН СЫЯҚЛЫ ЛЕКИН, БҮЛ ЖАҒДАЙ ӘСІРЕСЕ БІЗДІң РЕСПУБЛИКАМЫЗДА ТӨН НӨРСЕ. БҮНІ БІЗ ОРАНЫҚ БАСПА СӨЗЛЕРДЕ ЖӘРИЯЛАНЫП АТЫРҒАН АЙЫРЫМ МАТЕРИАЛЛАРҒА ҚАРАП АНЫҚ СЕЗІМІМІЗГЕ БОЛАДЫ. ӨЙТКЕНИ, БАСҚА ЖЕРЛЕРДЕ ЖАСЛАРДЫҢ АЛҒА УМТЫЛУШЫЛЫҒЫ, ЖАҒДАЙДЫ ЖАҚСЫЛАУҒА ИНТАСЫНЫП БАР ЕКЕНІ КӨРІНІП АТЫР. БІЗДЕ ЖАҒДАЙ НЕ УШЫН УСЫЛАЙ?

— Бұл жерде мен кәсіпкерлерімің кеуліне тийіңкіреп жууап беруіме туура келеді. Өйткени, бізде еле де болса жоғарыдан көрсетіле қутылушылық басымдық. Комсомолға, әсіресе орындардағы комсомол шөлкемлеріне өз бетіншелік жетіспейді. Бұл жерде және жоғарыда айтылған

пикирлерге айлап келуіге туура келеді. Хәзір анығына келгенде сол өзлеріміз іс-шаралары болып отырған комсомолдар кимдер? деген сорауды кескін қойылуымыз керек. Олар сол мүмкіншіліктері, аз; тар классларда оқыған өуелден тар пикирлерге үйренген оқышылар... Сол ушында біз жұмыстарымызды мектеп комсомолының жағдайын жақсылауға дал баслауымыз керек. Себебі, барлық нөрс мектептен басланады. Олардың шындыққа, кемшілікке мауасасыз болуына үйретуіміз керек. Ал хәзірше тикенке қарсы оған ересе алмай атырмыз. Көпшілік мектептерде комсомол жұмыстарын алып бару ушы бөлмелер ажыратылмаған. Пионерлер ушы ажыратылған бөлмелер тар, суық хәм патас. Олар ушы пионер хәм комсомол жұмыстары бойынша ана тилинде жазылған көрсетіле құраллар жоқтың қасында. Жетекшілерді сайлау хәм тастыйықлау істері илгерилердегісінше интасына қарап емес, анкеталық мағлұматтарына қарап жүргізілмекте. Мениңше пайда болған жағдайдан қутылу ушы бириңші гезекте турмысымызда пайда болған соң унамсыз системаны бузып, қаққынқы революция іс-шаралары керек. Бұндай өзгерістер хәзіргі уақытта комсомол хәм оның абройы ушы оғада зәрүр. Ал, революция болу ушы бұл уллы мақсеттер жолында жан пиде ететугын қаққынқы түрескендер керек. Тек сонда ғана жағдай жақсыланыуы мүмкін...

Гүрриңдесіңді БУХАРБАЙ ТИЛЕУМУРАТОВ жүргізді.

Автордың түсірген сүреті.

Конференция МИНБЕРІ

Біздің арнаулы хабаршымыз А. Жолдасова Нөкис районындағы Тельман атындағы совхозда болып совхоз басланғыш комсомол шөлкемінің секретары облыстық комсомол конференциясының делегаты Шульман Зульфия, Мойсеевна менен гүрриңдесіп қайтты.

— Зульфия комсомолдың абыйройы көтеріу ушы пелер іс-шаралары керек деп ойлайсыз?

— Комсомолдың хәм комсомол комитеттерінің абыйройын көтеріу біздің хәр бириңізге байланысты. Бұл ушы басланғыш шөлкемлер өз жұмыстарын қайта қуруы, былайыша айтқанда тик алқа турғызуы керек. Мысалы мен өз шөлкемімізде абыйройлы болуым ушы шөлкемдегі жаслардың хәр бириңіз турмысын жақсы биліуіміз керек. Олар алдында іс-шаралар деп уде еткен хәр бир іс-шаралар орынлауым шөрт. Сонда ғана олар маған іс-шаралар мүмкін. Жаслардың іс-шаралар болмаған жерде абыйрой қаққынды айтудың керекі жоқ деп ойлайман. Комсомол комитетіндегілер болса бюрократтық кабинеттік системадан қашыуы тийіс. Бұйрық беріу ақсат, ал, оны орындауға жағдай барма жоқпа? Мінне ушыны да ойланған жөн. Басланғыш шөлкемлер бұйрыққа емес жәрдемге, қоллап-қууатлауға мұтәж. Біздер елде комсомолға басшылық етуіміз үйренуіміз тийіс.

Жаққанда болып өткен райондық комсомол конференциясынан көп нөрселерді күткен едім. Бірақ көп-

шілің иығып сойлеушілер бұл мәселеге итибар бермеді. Мен облыстық комсомол конференциясында делегаттардың бұл мәселе бойынша активтік көрсетуін қалер едім.

— Сіз райондық конференцияда облыстық конференцияға делегат болып хәм ревизиялық комиссия ағзасы болып сайландыңыз, бұл бойынша нелер іс-шаралары?

— Дурыс мен бирде қарсы дауысқа иіе болмастан делегат хәм ревизиялық комиссия ағзасы болып сайландым. Бұл менен көп нөрселерді іс-шаралар талап етеді. Бұны конференциядан соң конкреттестіруім керек. Және мен ойлаған бир нөрс, басланғыш комсомол шөлкемлерінің жұмыстарын көтеріу, басқалардың тәжірибелерін үйренуім керек.

Дурыс бир уақыттары бізге комсомол қатарына бир жылда пәлен адам алынуы керек. Мынадай проценті рабочий болсын, оқышы жаслар қалған проценті қурауы тийіс деген жоғарыдан бұйрықтар келетүінін билеміз. Хәзір бұл нөрселер сапастырылды. Демек біз комсомолардың санына емес, сапасына көбірек итибар беріп атырмыз. Мениңше елде комсомолға қабыллау уақыттары хәр бир жастың жеке қызығушылығы, комсомолға деген позицияларын тереңірек үйренуіміз тийіс. Сонда ғана біз комсомолдың атына дақ келтірмеуге өрсеіміз. Комсомол қатары қаққынқы патриотлар менен толықтырамыз.

Райхан Нарымбетова Нөкис консерва заводында рабочий болып іс-шаралар атыр. Ол жаслар арасында үлкен абройға иіе. Райхан өзіне талсырылған жұмыстарды кеуілдегідей атқарып айлқ, кварталлық планларын мұдамы артығы менен орындауға ереспекте. Сондықанда ол ХХХІІІ облыстық комсомол конференциясына делегат болып сайланды.

СҮҮРЕТТЕ: ХХХІІІ облыстық комсомол конференциясы делегаты Р. НАРЫМБЕТОВА.

Ж. ЖАҚСЫМУРАТОВтың түсірген сүреттері.

★ Облыстық комсомол шөлкемінің есабында 1988 жылдың 1 январына шөкөм 183513 ағзасы есанта турған болса, 1990 жылдың 1 январына шөкөм 180299 болды. Соннан 1987 жылы ВЛКСМ қатарына 16991, 1989 жылы 18510 жас қабылданды.

★ 1987 жылы пахташылық тарауында 259 комсомол-жаслар бригадасы болса, 1989 жылы бұл бригадалардың саны — 200 болды. Салыгершілікте 1987 жылы комсомол-жаслар бригадасы 55 болса, 1989 жылы 43 ке жетті. Мәкешілікте 1987 жылы 54 комсомол-жаслар бригадасы дүзілсе, 1989 жылы усындай бригадалардың саны 52 болды.

★ Қарақалпақстан облыстық студенттер отрядының составында 1987 жылғы 1598 жауынгер, 1988 жылғы — 1280, 1989 жылғы 1289 жауынгер болып, олар автономиялы республика-

мызда, Коми АССР мыда, Астрахань облыстың қурылыс шөлкемлерінде, ауыл хожалық тарауларында жигерлі мийнет етті.

ӨзЛКСМ обкомының комсомоллық жолнамасы менен Пүткілсоюзлық комсомол қурылыстарына 1987 жылы 74 адам, 1988 жылы 81 адам жиберілді. Сондай-ақ Өзбекстан республикасындағы ылғалды комсомол қурылысы болған «Еш гвардия» полиграфкомбинатына, Ташкент облыстың Бен-абдағи қурылысында бир неше жаслар кетті хәм олар жигерділік пенен мийнет етіп атыр.

★ В. И. Ленин атындағы облыстық пионер шөлкемінің тийісін жылдың 1 октябріне шөкөміз саны: 1987 жылы пионер дружиналары 587, пионер отрядлары 5813. Барлық шөлкемлер — 145848. Ал, 1989 жылы пионер дружиналары 599, пионер отрядлары

5817. Хөмме шөлкемлер — 153093.

★ Автономиялы республика оқышыларының мийнет бирлеселері: оқышылар өндіріслік бригадалары.

КОНФЕРЕНЦИЯДАН КОНФЕРЕНЦИЯҒА ШЕКЕМ

ЦИФР ХӘМ

ФАКТЛЕР

рының саны 1987 жылы — 146, мийнет хәм дем алыс лагері — 131 болған болса, өткен жылы оқышылар өндіріслік бригадасы — 78, мийнет хәм дем алыс лагерлерінің саны 37 те жетті.

★ Соңғы жылдары өндірісте қолға кирған табыстары, илм жетіскендіктеріне ис жүзінде қолланғаны ушы бириңше жаслар Пүткілсоюзлық Ленин комсомолы сыйлығының лауреаттары болды. Олардың қатарында балық санааты Мойнақ өндіріслік бирлесінінің расфасовшисы С. И. Тилеумуратов, «Қарақалпақводострой» қурылыс монтаждау трестінің Кегейлі учаскісіның скреперші бульдозершісі Д. Х. Сапаров жолдаслар бар. Сондай-ақ бириңше жаслар Өзбекстан Ленин комсомолы сыйлығының лауреаттары да атанды. Хожаметов Қууатбай—Нөкис району «Россия» совхозының комсомол-жаслар бригадасының бригадирі, обком комсомолдың хәм районлық комсомол комитетінің Хұрмет грамотасы менен наградланды. Ношлев Серсен — Шоманай районындағы Гагарин атында-

ғы совхоздың комсомол-жаслар бригадасының бригадирі, социалистік жарыстың жеңімпазы болды.

★ Әдебиет, искусство, журналистика хәм архитектура тарауында театр искусствосы, живописьлік мийнеттер, концерт атқарушылық хыметтері, қосық мамалары, шығармалары, телеклері дүркішлері ушы бир неше жаслар Қарақалпақстан Ленин комсомолы сыйлығының лауреаттары болды. Олардың қатарында К. С. Стапеласкидің атындағы қарақалпақ мәмлекетінің комедия хәм драма театрының актеры Б. Алланиязов, художник Г. Әбдірахманова, қосықшы К. Сержанов, шаһырлардан Ш. Аялов, С. Ибрагимов, режиссер Қ. Төрениязов, композитор Ш. Пахратдиннов, художник бейнеуші Н. Жолымбетов жолдаслардың ис-мин атауға болады.

Ольга кишкене уақытларынан баслап-ақ искусствоға қызықты. Оның анасы — медик, әкесі — шофер болды. Оның қарамастан үйде бос уақыттарында олар хәрдайым музыка шертіп, қосықтар айтатынын еді. Соның тәсірі болса керек, қызы Ольгада пайтахтымыздағы А. С. Пушкин атындағы орта мектептің екінші класында оқып жүрген уақыттарында Глиэр атындағы музыка мектебіне қатнай бастады. Ол жерде көп ғана қаншыл устаздары оған музыка шертудің алған сырларын үйретті. Музыка мектебін 1987-жылғы табысты тамамлағаннан соң искусствоға деген ықлас, сүйіштілік оны пайтахтымыздағы Н. Шамуратов атындағы искусство училищесіне қарай жетеледі. Хәйір ол ұсы училищенің 2-курсында фортепьяно бойынша тәлім алмақта.

Біз Ольганы дослары менен фортепьяно алдына жыйналып, гезектегі сабаққа таярланып атырған уақытында ушыраттық. Ол ашық миізілі, қақ кеуіл қыз екен. Сондықтан да, ескі таныстардай тез өлшемін алысып сөйлесе бастады. Мен оның атқаруында бір нама еснтім келетугін айттым. Ол қарсылық етпеді.

Қой көзлері дөңгелек ғана сары сыңлы сулығушы қыз фортепьяно алдында пайда болды. Оның нәзік саусақтарының ізбе-із хәрекеті нәтижесінде дәреп атырған сүйімді нама ырғақтары хәмменің кеуіліріні өзіне бәнт етіп алды. Курслас дослары да айырықша ықлас қойып тыңлап отыр. Ольганың барлық дың

Сөз—конференция делегаты хақында

Нәзік саусақтар

қат, итибары нама ырғақтары менен есіліп кетпеді, қырпықтары тез-тез қағылып, кеуілдерді бәнт еткен сүйімді намамы бар нита, уқыбы менен шерттіп атыр. Оның атқарып атырған бұл музыкасы ком-позитор Глиэрдің «Импровизация» шығармасы еді. Нәзік бармақтардың сүйімді хәрекеті өсте-өсте тосаңдап, музыка жуымақланды. Соң ол бізге: —Классикалық музыкаларды жақсы көремін. —деді толып-тасып. —Олардың арасында Бах, Моцарт, Григ, Шопен хәм тағы басқалардың шығармаларын сүйсініп-шындықпенен атқарамын. Әсіресе, Шопеннің шығармалары менен Бахтың сюиталары қатты ұнайды. Классикалық музыкалардан тысқары эстрада қосықтарына да қызығамын.

—Аға, Ольга эстрадалық қосықтарды атқарғанда қарайсаңда тұрсаң, —деп гәпке араласты оның курслас досты Екатерина Плотникова. —Оның дауысы сондай жақсы, эстрадалық хәзір уақыттағы ең жақсы деген қосықтарын шеберлікпенен атқара алады.

—Лекін, тилекке қарсы бизің училищемізде елеге шекем вокаль өсбаптары жоқ, —деп оның сөзін жалғастырды курслас досларының бири Ольга Жиганова. —Республикамыздағы бірден бір искусство қанйге-

рин таярлайтуғын арнаулы оқыу орны болған училищемізде музыка өсбаптары жетіспейді. Бізде талантлы жаслар көп. Хәттеки, олар өзлері музыка шертіп, өзлері намалар шығарады, қосықтар атқарады. Ал, жоқарыдағыдай проблемалар олардың талантының хәр тәрепке рауанлануына тосындық жасайды.

Қызлар хәқ гәпті айтты. Ольга оларды мақұллады. —Гәптеріңіз дурыс қызлар. Бұл тууралы тиынсы орынлар ойланп, бір нәлжын іслер. Лекін, сизлер достыңыз Ольга тууралы не айтасыз? деп сорадық биз олардан.

Рита ТӨЛЕПОВА: —Ольга жақсы қыз. Маған ұнайды. Оқыуда хәм жәмийетлік жұмыстарда барқулла алдыңғы қатарда. Сондықтан да, бизлер оны ең ұлғия курсласымыз ретінде мақтанш етеміз.

Екатерина ПЛОТНИКОВА: —Комсомол активисти, училищенің турмысына актив қатнасады. Жаслар менен тез тил табысып кете алады. Курсымызда хәм училищемізде өзінің инициативалығы, уқыбы хәм таланты менен айырықша көзге түсіп жүр. Училище комсомол комитетінің бюро ағзасы, комсомол комитеті секретарының орынбасары.

Ольга ЖИГАНОВА: —Курсымыздың мақтаншы. Талантлы сазенде. Адамгер-

шілділі, өдепті қыз. Активисті хәқында айтылды ғой. Қалалық комсомол комитетінің ағзасы екенлігін де естен шығармауымыз керек.

Біз оған досларының берген сыпаттамаларын еснтіп соң Ольгадан бир-еки сорауға жууап алу үшін оған қарадық. Ол досларының берген бақаларына қиынпейілділік хәм ұлшақлықпенен қатнас жасап, көзлері күлімлеп үнсиз отыр еді.

—Ольга хәзір комсомолдың жұмысын жаяландыру үшін не іслеу керек?

Ол ойланп қалды. Ойшаң, көзлерін бир нәқатқа қадап, салмақтылықпенен былай деді:

—Биріншіден, тәртіп болуы керек. Тәртіп бар жерде барлық жақсы хәм унамлы іслер болуы мүмкін. Екіншіден, комсомолға инициативалы хәм бир сөзлік принципал жетекшілер керек. Мәселен училище мысалында айтатугын болсақ, хәзір комсомол комитетінің секретары Д. Худайбергенова жоқарыда мен сыпаттаған жетекшілердің топарына киреді. Әне, сондай жетекшілер болганда ғана, комсомол хәр бир жастың кеуілінен шығады, олардың проблемаларын шешпуде хәм комсомолдың абыройын көтерпуде унамлы пәтижелерге ериседі.

—Егер сизге областылық комсомол конференциясында сөз берілсе не айтар едіңіз?

Мені көбирен студентлер проблемасы ойландырады. Олардың стипендиясы аз. Материаллық жақтап тартып жасайды. Бир айда алған стипендиясы сол уақыт үшін ақатлануына да жетпейді. Нәтижесінде бұл олардың терең билим алып, өз қанйгелігін ийелесуіне кері тәсірін жасайды. Мәселен, педучилище студенттері 45 манат алса, бизлер 30 манат аламыз. Бұл да теңлік емес. Усылар тууралы бир шешпуге келетугын уақыт жеткен жоқ па?

Хәқийқатында да, Ольганы толғандырып жүрген бұл мәселе барлық студенттердің де жүрек түспірлеріндегі айтажақ сөзлері екенлігіне гүман жоқ. Бұл хәқында Пүткілсоюзлық студенттер форумында да сөз болды. Балким, жаслар арасында хұрметке бөленуінің себебі де оның ұсындай конкрет талаптарды қоя билуінде хәм жаслардың жүрегіндегі сөзлерді айта билуінде болса керек. Біз сөз етіп отырған сазенде қыз Ольга Чабан Нөкіс қалалық XXVIII комсомол конференциясында қалалық комсомол комитетінің ағзасы хәм областылық XXXIII комсомол конференциясының делегаты болып сайланды. Бұл үлкен исе-нің оны өз уақытпасы хәм мақсеттері жолында тағы да жууапкерлік болуға рухландырады.

...Міне, ол және пианино алдына барды. Нәзік саусақтар клавишлар үстінде ойнап атыр...

Г. НУРЛЕПЕСОВА,

Конференция алдынан

10 январь күні пайтахтымыздағы Жас өспірімдер театрында Обастылық комсомол конференциясының ашылу мүнәсидетіне байланысты Қарақалпақстан АССР мәдениет министрлігі, Қарақалпақстан АССР обастылық комсомол комитеті, халық творчествосы хәм мәдениет ағартуу жу-

ният министрі Нәжиматдин Мухамеддинов киріс сөз бенен ашты хәм ұсы көзден откериуге үлкен таярлықтар менен актив қатнасаңы үшін район хәм қалалардың хәуескерлер коллективіне мақтау қағазлары менен бирге бақалы сыйлықтар тапсырды. Сондай-ақ, обастылық комсомол ком-

мысларының республикалық илимий-методикалық орайы тәрепинен шөлкемlestирилген Өзбекстан ССР хәм Қарақалпақстан АССР ының 65 жыллығына хәм Ленин комсомолының туылған күніне арналып халық творчествосы Пүткілсоюзлық III фестивалы шеңберінде откерилип атырған автономиялы республикамыздың районлары хәм қалалары көркем хәуескерлері коллективінің жуымақлаушы концерт берилді.

Көркем хәуескерлердің концерт программасын Қарақалпақстан АССР мәде-

тетінің секретары Ахмет Ибрагимов қатнасып комсомол комитеті тәрепинен шөлкемlestирилген мақтау қағазларын тапсырды.

Соң республика бойынша зоналық Елликқала, Хоже-ли, Шымбай хәм Қоңырат районларында откериілген жас хәуескерлер коллективі көзден откериудің жеңімпазлары театр сахнасында өз өнерлерін көрсетті. Әсіресе, Тахтакөпір районлық мәдениет үйінің хызметкері А. Әжиниязованың туылған жер хәқындағы, Қараөзек районлық мәдениет үйінің хызметкері Н.

Оразовтың хәзил қосықтары, сондай-ақ, Қарақалпақстан Ленин комсомолы сыйлығының лауреатлары болған Кегейлі районның «Жайху» эстрадалық ансамбли хәм Нөкіс қалалық «Арғылар» аяқ-ойыншылар ансамблинің атқарған қосық және маллий аяқ ойышлары тамашагөйлер тәрепинен үлкен қанаатланушылықпенен жыллы қабыл алынды. Кешенің айрықшалығы сонда хәуескерлер кол-

лектив концерттен түскен қаржыны қайырхымлық фондана өткереди.

Міне, мәдениет тарауындағы ұсындай қала хәм район күнлерінің шөлкемlestирилиуі халық арасына талантлы жасларды ізлеп табууда хәм оларды таңдап алып пропагандалауда нәтижелі табыстарды қолға киргизбекте.

Б. САПАРОВА,
Ж. ЖАҚСЫМУРАТОВ
тың түсірген сүреттері.

Сүуретші күлдиреди

...КЕУЛИМДЕ

АЙТАТУҒЫН КӨП

ӨРМАНЛАРЫМ БАРЕДИ,

БИРАҚ МИНБЕРГЕ

ШЫҚҚАН СОҢ АЙТАР

СӨЗЛЕРИМДИ УМЫТЫП

ТУРМАН...

С. ЕМБЕРГЕНОВТЫҢ сызған хәзил сүуреті.

Редактор К. РЕЙМОВ.